

Innst. S. nr. 145

(1999-2000)

Innstilling fra justiskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Vidar Kleppe, Terje Knudsen, Harald T. Nesvik, Øyvind Vaksdal og Hans J. Røsjorde om endring i lov om yrkesskadeforsikring slik at begrepet "konstatert" anvendes i denne bestemmelse på tilsvarende måte som ved konstatering av skader i henhold til skadeserstatningsloven, i forhold til soldater under NATO-ledete operasjoner i utlandet og tidligere FN-soldater

Dokument nr. 8:24 (1999-2000)

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Vidar Kleppe, Terje Knudsen, Harald T. Nesvik, Øyvind Vaksdal og Hans J. Røsjorde har 8. desember 1999 fremmet følgende forslag:

1. Stortinget ber Regjeringen fremme forslag til endring i lov om yrkesskadeforsikring § 21, slik at begrepet "konstatert" anvendes i denne bestemmelse på tilsvarende måte som ved konstatering av skader i henhold til skadeserstatningsloven.
2. Lov om foreldelse av fordringer § 9 gjøres gjeldende når endringen i lov om yrkesskadeforsikring trer i kraft."

I begrunnelsen for forslaget vises det til at ca. 60 000 nordmenn har deltatt i ulike FN- og NATO oppdrag utenfor Norge. Gjennom årene har en rekke norske soldater mistet livet eller blitt skadet fysisk. Utover sen-effekter av fysiske skader er det de psykiske ettervirkninger som ofte dominerer. Posttraumatiske stressforstyrrelser kan oppstå etter meget alvorlige psykiske påkjenninger. Ca. 50 pst. av dem som får PTDS blir kvitt plagene etter 3 måneder. De som har symptomene etter mer enn 1 år risikerer å bli plaget livet ut.

Yrkesskadeforsikringsloven pålegger Forsvaret å yte erstatning til arbeidstaker for forhold som faller inn under loven. Loven trådte i kraft med virkning fra 1. januar 1990. Etter § 21 gjelder loven ikke for skader eller sykdommer som er konstatert før lovens ikrafttredelse. Forslagsstillerne mener at lov om yrkesskade i sin nåværende form er diskriminerende da loven setter en stopper for erstatning til de som har fått konstatert skade eller sykdom før lovens ikrafttredelse. Hovedre-

gelen for foreldelse ved personskader i andre sammenhenger er foreldelsesloven § 9, hvor den alminnelige foreldelsesfrist er 3 år etter den dag skadelidte fikk eller burde skaffet seg nødvendig kunnskap om skaden og den ansvarlige.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Vidar Bjørnstad, Astrid Marie Nistad, Jan Petter Rasmussen og Ane Sofie Tømmerås, fra Fremskrittspartiet, Jan Simonsen og Jørn L. Stang, fra Kristelig Folkeparti, Finn Kristian Marthinsen og Åse Wisløff Nilssen, fra Høyre, lederen Kristin Krohn Devold og Bjørn Hernæs og fra Senterpartiet, Tor Nymo, viser til at forslaget i dokumentet er praktisk talt identisk med et tilsvarende forslag i Dokument nr. 8:106 (1997-1998), jf. Innst. S. nr. 219 (1997-1998), som ble avvist av Stortinget den 9. juni 1999.

I begrunnelsen for avvisningen uttalte flertallet, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, i nevnte innstilling:

"Flertallet erkjenner at yrkesskader som inntraff før lovens ikrafttredelse, herunder de tilfeller som ikke er "konstatert" men kjent av skadelidte, ikke vil komme inn under yrkesskadeforsikringen. Flertallet mener at det alltid vil være noen som faller uheldig ut all den tid forsikringen skal tre i kraft fra en bestemt dato. Dersom dagens praksis endres i tråd med forslagsstillerne intensjoner vil det oppstå nye grensetilfelle, og det vil etter flertallets oppfatning føre til vesentlig usikkerhet om rettspraksis på området."

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, kan ikke se at forutsetningene for denne merknaden er endret og viser også til brev fra justisminister Odd Einar Dørum til justiskomiteen av 7. mars 2000, jf. vedlegg 1, hvor det opplyses at Forsvarsdepartementet antar "at det er et begrenset antall personer som deltok i fredsoperasjoner før 1990, som i dag lider av posttraumatisk stressyndrom". På denne bakgrunn antyder departementet en erstatning på "ex-gratia" grunnlag eller lignende. Flertallet antar at man på denne måten vil fange opp de aktuelle gruppene, samtidig som man unngår å gjøre endringer i yrkesskadeforsikringsloven som bare vil omfatte enkelte bestemte grupper.

Flertallet viser også til St.meld. nr. 38 (1999-2000) om tilpasning av Forsvaret til deltakelse i internasjonale operasjoner og St.meld. nr. 18 (1999-2000) om Norges deltakelse i internasjonalt politisamarbeid. Flertallet viser til de store utfordringene disse meldingene legger opp til for hele statsforvaltningen når det gjelder disse spørsmålene. Flertallet viser i denne sammenheng f.eks. til ovennevnte brev til komiteen fra justisminister Odd Einar Dørum hvor det heter at ut fra hensynet til likhet og rettferdighet bør det være uaktuelt å la loven ha regler som gir ulikt vern for arbeidstakere avhengig av om de arbeider i staten eller andre sektorer.

Flertallet antar etter dette at Regjeringen vil måtte komme tilbake til Stortinget med en vurdering av disse spørsmålene.

På denne bakgrunn, og med henvisning til at et tilsvarende forslag er behandlet og avvist i Stortinget for kort tid siden, vil flertallet foreslå at forslaget ikke bifalles.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet ser det som viktig at personer som gjør tjeneste for Norge får en rimelig erstatning for sykdom eller skade som den enkelte blir påført i forbindelse med denne tjenesten.

Disse medlemmer viser til at Dokument nr. 8:24 (1999-2000) er datert 8. desember 1999. Det er med tilfredshet disse medlemmer merker seg at Høyesterett i en dom 24. januar 2000 har lagt seg på en tolkning av begrepet "konstatert" som i svært stor grad tilsvarende den definisjon Fremskrittspartiet ønsket i Dokument nr. 8:106 (1997-1998). På bakgrunn av Høyesteretts dom er det ikke lenger et behov for å foreslå at begrepet "konstatert" skal anvendes på tilsvarende måte som ved konstatering i skadeserstatningsloven. Dette anses gledelig nok ivaretatt av Høyesterett.

Disse medlemmer viser videre til Høyesteretts dom av 24. januar 2000, med tanke på nødvendigheten av at skadede må ha hatt status som arbeidstaker etter lovens iverksettelse. I den utstrekning skaden har blitt konstatert etter ikrafttredelsen kan det i noen grad være tilfældigheter som har avgjort om personen har hatt et ansettelsesforhold eller ikke. Slike tilfældigheter bør

nepe ha avgjørende betydning for den enkelte syke/skadede persons mulighet for å få erstatning. Dette er forhold som for det vesentlige ligger utenfor den enkeltes kontroll. Disse medlemmer slutter seg til betraktningen om at dette neppe omfatter et stort antall personer. I motsetning til flertallet mener disse medlemmer ikke at dette er en viktig begrunnelse for å unnta disse personene fra å komme inn under lovens dekningsfelt. En rettferdig behandling må ikke baseres på om en tilhører en stor eller liten gruppe av syke og skadede.

Disse medlemmer vil på denne bakgrunn fremme følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen fremme forslag til endring av lov om yrkesskadeforsikring, slik at en tar utgangspunkt i at skaden/sykdommen skal være konstatert etter lovens ikrafttredelse uavhengig av ansettelsesforhold etter ikrafttredelsen."

Disse medlemmer merker seg at skader som er konstatert før lovens ikrafttredelse ikke anses å burde falle inn under loven. Det er i den forbindelse gledelig at Forsvarsdepartementet antyder en erstatningsordning på "ex-gratia" grunnlag eller lignende. I den forbindelse er det avgjørende at beregningsgrunnlaget tilsvarende det som ville blitt erstatningen dersom den enkelte hadde vært omfattet av lov om yrkesskadeforsikring. Begrunnelsen for dette er at en ikke med rimelighet kan anføre at erstatning til personer som har tjenestegjort for Norge, skal bero på grader av tilfældigheter. I den sammenheng blir det viktig at departementet viser en smidighet og storsinn overfor personer som har ventet til dels svært lenge på en erstatning for skader/sykdom som skyldes tjeneste for Norge.

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag til endring av lov om yrkesskadeforsikring, slik at en tar utgangspunkt i at skaden/sykdommen skal være konstatert etter lovens ikrafttredelse uavhengig av ansettelsesforhold etter ikrafttredelsen.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen viser til dokumentet og råder Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument nr. 8:24 (1999-2000) - forslag fra stortingsrepresentantene Vidar Kleppe, Terje Knudsen, Harald T. Nesvik, Øyvind Vaksdal og Hans J. Røsjørde

om endring i lov om yrkesskedeforsikring slik at begrepet "konstatert" anvendes i denne bestemmelse på tilsvarende måte som ved konstatering av skader i

henhold til skadeserstatningsloven, i forhold til soldater under NATO-ledete operasjoner i utlandet og tidligere FN-soldater - bifalles ikke.

Oslo, i justiskomiteen, den 30. mars 2000

Kristin Krohn Devold
leder

Bjørn Hernæs
ordfører

Jan Simonsen
sekretær

Vedlegg

Brev fra Justisdepartementet v/statsråden til justiskomiteen, datert 7. mars 2000

Dok nr 8:24 (1999-2000) - Forslag fra stortingsrepresentantene Vidar Kleppe, Terje Knudsen, Harald T. Nesvik, Øyvind Vaksdal og Hans J. Røsjorde om endring i lov om yrkesskadeforsikring slik at begrepet "konstatert" anvendes i denne bestemmelse på tilsvarende måte som ved konstatering av skader i henhold til skadeserstatningsloven, i forhold til soldater under NATO-ledede operasjoner i utlandet og tidligere FN-soldater

1. Generelt

Jeg viser til justiskomiteens brev 26. januar 2000. Jeg beklager at besvarelsen har tatt tid, noe som skyldes at det var nødvendig å forelegge saken for Forsvarsdepartementet (jf. nedenfor under punkt 3).

Innledningsvis vil jeg gjøre oppmerksom på at Justisdepartementet i juni 1998 behandlet et dok 8-forslag som tilsynelatende gjaldt den samme problemstilling som nå er forelagt meg (dok 8:106 (1997-98)) Forslag fra stortingsrepresentantene Terje Knudsen, Vidar Kleppe og Harald Tom Nesvik om endring i lov om yrkesskadeforsikring slik at begrepet konstatert anvendes i denne bestemmelse på tilsvarende måte som ved konstatering av skader i henhold til skadeserstatningsloven. I begrunnelsen for forslaget ble det vist til at enkelte skader utvikler seg over tid, og at det blir avgjørende for krav på erstatning når skaden anses konstatert i yrkesskadeforsikringslovens forstand. Departementet gjorde i den forbindelse rede for hensynene mot å endre lovens ordning på dette punkt. Jeg viser i den forbindelse til brev fra Justisdepartementet til justiskomiteen 4. juni 1998 inntatt i Innst. S. nr. 219 (1997-98). De argumenter som ble brukt i den forbindelse kommer jeg tilbake til under punkt 3 i brevet her. Et samlet storting, unntatt Fremskrittspartiets representanter, avviste forslaget.

Dok. 8:24 (1999-2000) skiller seg fra dok. 8:106 (1997-98) ved at det i tillegg har et punkt 2 vedrørende foreldelsesloven § 9. Det er noe uklart for meg hva dette punktet innebærer. Jeg kommer tilbake til dette nedenfor. Det er videre noe uklart om dok. 8-forslaget er begrenset til å gjelde soldater under NATO-ledede operasjoner i utlandet og tidligere FN-soldater. Overskriften i forslaget, forslagets innhold og brevet fra justiskomiteen tyder på at dette er tilfellet. Selve forslaget til Stortingets vedtak er imidlertid generelt utformet, tilsvarende dok 8:106 (1997-98). Jeg tolker uansett forslagsstillerne slik at de ønsker en utvidelse av yrkesskadeforsikringslovens virkeområde, slik at flere tilfeller skal omfattes av lovens vern enn hva som er tilfelle etter gjeldende rett.

2. Gjeldende rett

2.1 Konstateringstidspunktet i § 21

For ordens skyld gjør jeg oppmerksom på at enkelte av de skadetilfeller forslagsstillerne er opptatt av, uansett ville kunne tenkes å falle utenfor yrkesskadeforsikringens dekningsområde, jf. loven §§ 10 og 11. Jeg finner ut fra forslaget ikke grunn til å gå nærmere inn på dette, da det beror på de generelle regler for hvilke skadetilfeller som omfattes av yrkesskadeforsikringsloven.

Skade eller sykdom som omfattes av yrkesskadeforsikringsloven 16. juni 1989 nr 65 erstattes etter gjeldende rett dersom den er konstatert etter lovens ikrafttredelse (dvs. etter 1. januar 1990). Dette følger av lovens § 21. Dermed vil også skade eller sykdom som er forårsaket før lovens ikrafttredelse være omfattet av loven, forutsatt at den er konstatert etter 1. januar 1990.

Ved praktiseringen av bestemmelsen har det vært noe tvil om hvordan begrepet "konstatert" skal forstås. Høyesterett har i en nylig avsagt dom av 24. januar 2000 uttalt seg om forståelsen av begrepet "konstatert" i § 21. Saken gjaldt en løsemiddelskadd arbeidstaker som i mange år hadde hatt plager - både i tiden før og etter 1. januar 1990. Spørsmålet for Høyesterett var på hvilket tidspunkt man i dette konkrete tilfellet kunne anse skaden "konstatert" i lovens forstand. Høyesterett uttalte at de hensyn som ligger til grunn for innføringen av den tvungne yrkesskadeforsikringen, tilsier en viss liberalitet i forhold til skadelidte i de tilfelle det kan være tvil om når skade eller sykdom er fastslått. Ifølge Høyesterett underbygger reelle hensyn at en konstatering før lovens ikrafttredelse først må antas å foreligge når det er rimelig klart at skaden eller sykdommen er påvist. Om det konkrete saksforhold uttalte Høyesterett bl.a.:

"A var opp gjennom årene rammet av flere akutte forgiftninger, og det er ikke omtvistet at han før 1990 hadde mistanke om at han var varig løsemiddelskadd. Han søkte ved flere anledninger lege for å få dette konstatert. Legene og de medisinske sakkyndige fant imidlertid ikke grunnlag for en slik skade, heller ikke i 1988 da man konstaterte akutt påvirkning med skadefølge. Selv om A var av den oppfatning at han hadde en mer varig løsemiddelsykdom, så kan etter min mening ikke hans subjektive oppfatning om dette innebære en konstatering av sykdommen etter § 21. Det må i vår sak anses avgjørende at den medisinske ekspertise og trygdekantoret ikke fant symptomene tilstrekkelige til å stille diagnosen varig løsemiddelbetinget sykdom på dette tidspunkt."

Høyesteretts generelle uttalelser tyder på at man i tvilstilfelle ut fra formålsbetraktninger vil vektlegge skadelidtes behov for erstatningsvern. Dette vil ikke

bare ha betydning for løsemiddelskader, men også for andre arbeidstakergrupper og skadetyper hvor konstateringsspørsmålet særlig kan være aktuelt, som ved andre senskader.

2.2. Spørsmålet om lov om yrkesskadeforsikring gjelder når arbeidsforholdet var opphørt ved lovens ikrafttredelse

Høyesterett har slått fast at yrkesskadeforsikringsloven ikke gjelder når arbeidsforholdet var opphørt da loven trådte i kraft, Rt. 1999 s. 895.

Dommen avklarer et tidligere uavklart spørsmål, og jeg antar Høyesteretts argumentasjon kan ha interesse for komiteen. Jeg siterer derfor følgende fra domspremissene (førstvoterende dommer Matningsdal med tilslutning fra de øvrige dommere):

"Yrkesskadeforsikring, som ble innført med virkning fra 1. januar 1990, videreførte den tidligere frivillige trygghetsforsikringen som forsikringsselskapene tilbød fra midten av 1980-tallet. Da man valgte å lovfeste en obligatorisk yrkesskadeforsikring for alle arbeidsgivere, kunne man alternativt ha valgt en trygdøsning. Ved en trygdøsning kunne sykdommer og skader som skyldes den enkeltes yrkesutøvelse ha vært dekket uavhengig av på hvilket tidspunkt vedkommende har hatt status som arbeidstaker og uavhengig av når sykdommen eller skaden er konstatert.

Lovgiveren valgte imidlertid en forsikringsordning finansiert av arbeidsgiverne ved at de ble pålagt en lovbestemt plikt til å tegne yrkesskadeforsikring. Ved denne løsning må det klare utgangspunktet - i tråd med hva som ellers gjelder ved forsikring - være at forsikringen bare omfatter arbeidstakere som en arbeidsgiver på et eller annet tidspunkt har hatt plikt til å forsikre. Det krever en særskilt begrunnelse dersom en person som ikke har hatt status som arbeidstaker etter lovens ikrafttredelse, skal ha krav på dekning.

Etter min mening tilsier ikke ordlyden i § 21 sammenhold med § 5 siste ledd en annen løsning. Bestemmelsen i § 21 er en overgangsregel som regulerer skjæringstidspunktet for hvilke forsikringstilfeller loven omfatter - ikke hvilken personkrets som omfattes. Heller ikke kan jeg se at § 5 siste ledd, som uttrykkelig regulerer hvilken forsikringsgiver som er ansvarlig når en arbeidstaker ikke lenger er i arbeid, gir støtte til Tollofsens oppfatning: Da loven gir forsikringsdekning også når yrkessykdommen konstateres etter at en arbeidstaker som tidligere var omfattet av forsikringen, er sluttet i arbeid, var det naturlig å lovregulere hvilken forsikringsgiver som var ansvarlig. På bakgrunn av hva jeg innledningsvis uttalte om utstrekningen av en forsikringsordning, hadde lovgiver imidlertid ikke samme foranledning til å ta inn en særskilt bestemmelse om arbeidstakere som ikke hadde hatt status som arbeidstaker etter lovens ikrafttredelse. Tvert om kan tausheten tale for at det ble regnet som en selvfølge at tidligere arbeidstakere ikke ble omfattet (...)

Lovens formål - herunder at det var et sentralt siktemål å etablere forsikringsdekning for senskadene - tilsier heller ikke motsatt løsning. Men den forsikringsordning som ble valgt, måtte resultatet uansett bli at enkelte sykdommer og skader ikke omfattes. Dette illustreres av § 21 som unntar sykdommer og skader som ble konstatert før 1. januar 1990. Jeg kan ikke se at begrensninger i personkretsen står i en annen stilling."

Høyesterett legger videre vekt på at sammenhengen mellom forsikringsplikten og den personkretsen som omfattes av forsikringsordningen, illustreres av yrkesskadeforsikringsloven § 7 og § 8 om solidaransvar og regress. Det vises også til at en løsning hvor tidligere arbeidstakere omfattes vil føre til usikker premieberegning.

2.3 Foreldelse

Etter yrkesskadeforsikringsloven § 15 foreldes et krav på erstatning etter tre år regnet fra "utløpet av det kalenderår da arbeidstakeren fikk eller burde skaffet seg nødvendig kunnskap om det forhold som begrunner kravet". Det følger av Ot.prp. nr. 44 (1988-89) s. 90 at kunnskapskravet i denne bestemmelsen svarer til kravet i foreldelsesloven § 9 nr. 1. Uttrykket "det forhold som begrunner kravet" må ifølge Ot.prp nr. 44 (1988-89) s. 90 forstås som en henvisning til kunnskap om skaden og at den kan gi rett til erstatning fra yrkesskadeforsikringen. Ifølge lov om yrkesskadeforsikring § 15 annet ledd er det bare foreldelseslovens frister som ikke skal gjelde for yrkesskadene. Forøvrig gjelder foreldelsesloven. At ikke fristene gjelder, innebærer bl.a. at det ikke gjelder noen 20-års ytre absolutt foreldelsesfrist i yrkesskadetilfellene. Dette er en fordel for skadelidte, jf. Ot.prp. nr. 44 (1988-89) s. 78 sp. 2.

3. Kommentarer til dok. 8:24 (1999-2000)

Som nevnt innledningsvis forstår jeg forslaget slik at det ønskes en utvidelse av yrkesskadeforsikringslovens virkeområde, slik at flere tilfeller enn etter gjeldende rett skal omfattes av lovens vern. Videre forstår jeg forslaget dithen at man mener en slik utvidelse kan oppnås ved å tolke begrepet "konstatert" i yrkesskadeforsikringsloven tilsvarende som ved konstatering av skader i henhold til skadeserstatningsloven.

Det er uklart for meg hva forslagsstillerne sikter til med henvisningen til skadeserstatningsloven, siden begrepet "konstatert" ikke er brukt i denne loven. Ut fra formuleringen av forslaget oppfatter jeg det slik at det siktes til lov 18. mai 1979 nr. 18 om foreldelse av fordringer § 9 nr. 1. Bestemmelsen omhandler foreldelse av krav på skadeserstatning. Yrkesskadeforsikringsloven § 21 og foreldelsesloven § 9 omhandler altså forskjellige spørsmål - henholdsvis overgangsregler og regler om foreldelse. Jeg kan ikke se hvordan anvendelsen av vurderingstemaet i foreldelsesbestemmelsen skulle kunne gi et bedre resultat for skadelidte enn det gjeldende vurderingstemaet etter yrkesskadeforsikringsloven § 21. Jeg finner ikke grunn til å gå nærmere inn på dette, da jeg under enhver omstendighet antar at Høyesteretts dom 24. januar 2000 bidrar til avklaring omkring fastlegging av konstateringstidspunktet i § 21. Dommen er omtalt under punkt 1 i brevet her.

Dersom forslagsstillerne på tross av Høyesteretts dom 24. januar 2000 mener at det er behov for å endre yrkesskadeforsikringsloven § 21, kan det etter mitt syn

reises vesentlige innvendinger mot en slik endring. Disse innvendingene gjør seg etter mitt syn også gjeldende i forhold til et eventuelt ønske om å utvide lovens virkeområde slik at den får virkning for tilfeller hvor arbeidsforholdet var opphørt før lovens ikrafttredelse, se punkt 2.2 foran. Jeg slutter meg generelt til de betraktninger daværende statsråd Aud-Inger Aure gjorde gjeldende i brev til justiskomiteen 4. juni 1998, inntatt i Innst. S. nr. 219 (1997-98):

"Yrkesskadeforsikringsloven har nå vært i kraft snart i 9 år. Det er dermed et stort antall saker som er avgjort på bakgrunn av overgangsregelen i § 21. Erstatning kan enten være nektet eller skadelidte har ikke fremmet noe krav fordi skaden har vært ansett som "konstatert" før 1990, eller erstatning kan være utbetalt fordi det er konkludert med at skaden først ble konstatert etter ikrafttredelsen av loven. En endring av overgangsbestemmelsen så mange år etter lovens ikrafttredelse vil gjøre rettstilstanden svært uklår for de saker som i mellomtiden har fått sin løsning. Dette vil ikke bare gjelde saker som er avgjort av domstolene eller løst ved nemndbehandling, men også saker hvor partene har forhandlet seg frem til en løsning, eller hvor det overhodet ikke har vært noen tvist om anvendelsen av overgangsbestemmelsen. Å endre en overgangsbestemmelse til en lov flere år etter lovens ikrafttredelse er generelt ikke å anbefale.

Man må også ta i betraktning at ytelsene etter yrkesskadeforsikringsloven har sitt grunnlag i en forsikringsplikt som arbeidsgiverne ble pålagt først ved ikrafttredelsen av loven. Dette må etter mitt syn også få betydning for utformingen av overgangsbestemmelsen. Jo lenger man går i å la loven omfatte skader som skriver seg fra før lovens ikrafttredelse og dermed før forsikringsplikten inntrådte, desto mindre sammenheng blir det mellom erstatningsutbetalingene og forsikringsplikten i disse tilfellene.

Det er videre et spørsmål hvilke konsekvenser en slik endring vil få for forsikringsselskapene og deres beregning av forsikringspremiene. Forslaget gjelder en endring i ettertid av hvilke forsikringstilfeller som skal være omfattet av loven, og utvidelsen er dermed noe selskapene ikke har kunnet ta høyde for ved premiefastsettelsen.

Det er ikke vanskelig å forstå at det kan fremstå som urettferdig for den enkelte skadelidte som nektes erstatning på grunn av utformingen av § 21. Uansett hvordan man utformer en overgangsregel som denne, hvor det settes et skjæringstidspunkt for når nye begunstigende regler skal begynne å gjelde, vil det imidlertid kunne virke noe tilfeldig hvem som faller innenfor og utenfor de nye reglens dekningsområde. En endring av § 21 vil dermed lett skape nye grensetilfeller hvor de som faller utenfor kan oppfatte reglene som urimelege."

Disse betraktningene kan hevdes å ha noe mindre betydning i forhold til staten som arbeidsgiver. Staten er unntatt fra forsikringsplikten etter yrkesskadeforsikringsloven § 3, og er således selvassurandør. Ut fra hensynet til likhet og rettferdighet bør det likevel være uaktuelt å la loven ha regler som gir ulikt vern for arbeidstakere avhengig av om de arbeider i staten eller andre sektorer. Tilsvarende likhetsbetraktninger gjør

det etter mitt syn betenkelig å skille ut en gruppe arbeidstakere (her endel militært personell), og la loven ha et videre virkeområde for denne gruppen fremfor andre grupper. Jeg minner om at likhetshensynet er et viktig hensyn bak ordningen med yrkesskadeforsikring, jf. Ot.prp. nr. 44 (1988-89) s. 42 sp. 2.

Når det gjelder punkt 2 i forslaget i dok. 8:24 angående foreldelse, vises det til redegjørelsen for gjeldende rett under punkt 2.3 foran. Jeg kan på bakgrunn av dette ikke se hvordan det skulle medføre noen bedring i de aktuelle skadelidtes vern om man skulle legge foreldelsesloven § 9 til grunn i sin helhet også ved foreldelse av yrkesskader. Det fremgår av det som er sagt foran, at jeg ikke kan anbefale en endring av yrkesskadeforsikringsloven § 21 i samsvar med forslagsstillernes forslag. Lov om yrkesskadeforsikring er etter mitt syn ikke et egnet redskap for å løse de problemer forslagsstillerne tar opp.

For å få klarlagt hvor mange tidligere soldater problemet gjelder, og hvilke særlige ordninger som måtte finnes for disse i dag, eller om det eventuelt er planer om ordninger, har Justisdepartementet kontaktet Forsvarsdepartementet ved brev 2. februar 2000. Til orientering vedlegges svarbrev 25. februar 2000 fra Forsvarsdepartementet. **(Brevet – uten vedlegg – følger med i sin helhet, med unntak av deler som omhandler konkret regjeringsbehandling av spørsmål Forsvarsdepartementet gjør rede for). (Ikke vedlagt i denne innstilling).** Nederst på s. 2 i brevet fremgår at militærpersonellet er dekket av yrkesskadeforsikringsloven og Hovedtariffavtalens bestemmelser 24 timer i døgnet. For ordens skyld presiserer jeg at 24-timers dekning ikke følger av yrkesskadeforsikringsloven, men av tariffavtalens bestemmelser.

Forsvarsdepartementet antar i brevet at det er et begrenset antall personer som deltok i internasjonale fredsoperasjoner før 1990, som i dag lider av posttraumatisk stressyndrom. Forsvarsdepartementet gir uttrykk for at man finner det uheldig å skille ut en gruppe skadetilfeller fra andre skader oppstått under arbeid i samme periode og gi denne gruppen bedre dekning. Forsvarsdepartementet antyder en erstatningsordning på "ex-gratia" grunnlag eller lignende, slik at man fanger opp de aktuelle gruppene, samtidig som man unngår å endre yrkesskadeforsikringsloven til fordel for særskilte grupper.

Forsvarsdepartementet tar videre i sitt brev opp enkelte mer generelle spørsmål om yrkesskadeforsikringsloven, uavhengig av når det aktuelle militærpersonell har tjenestegjort. Det kan som tidligere nevnt tenkes at en posttraumatisk stresslidelse ikke kan knyttes til en skadesituasjon som er dekket av yrkesskadeforsikringsloven, men dette er en generell problemstilling angående yrkesskadeforsikringens virkeområde, og den er aktuell i forhold til alle grupper arbeidstakere. Problemstillingen ligger på siden av den problemstilling som er reist i forslaget i dok 8:24. Jeg går derfor ikke nærmere inn på dette.